

PARAULES CLAU PER REFLEXIONAR SOBRE ECONOMIA

MARTÍN VALMASEDA
Cobán, Guatemala, equipocauce.com

Abans es deia que “tot era als llibres”. Ara es diu que “tot és a internet”. Per donar pistes sobre materials que serveixin a educadors i animadors de grup per a les seves activitats de concientització i educació popular, abans es recomanaven llibres, pel·lícules, documents... Ara hem de donar, amb cada pista o suggeriment, uns “enllaços” a internet...

Us vinc a oferir una mena de diccionari, amb noms de personatges, associacions, publicacions... amb una breu explicació. I afegiré algun enllaç especialment orientatiu. Les paraules subratllades són les que poden servir de base per a la recerca, a Google per exemple. Vosaltres, per poca experiència que tingueu, podreu, entrant per la porta d'aquests enllaços, trobar moltes altres pistes, i materials de sobres.

En aquests moments de crisi econòmica, cada dia sorgeix una teoria o iniciativa nova que intenta fer la seva aportació per treure l'economia mundial del pou on ha caigut. Però podem començar per personalitats històriques que ja fa anys que es van avançar en idees i en pràctica al seu temps.

• Dorothy Day, Peter Morin... animadors en el cor del capitalisme nord-americà d'una visió cristiana i socialista recolzats en el diari Catholic Worker. Fan servir una paraula per marcar una economia solidària i personalitzada: el distributisme.

• Guillermo Rovirosa: fundador de l'HOAC (Germandat Obrera d'Acció Catòlica). Amb una forta vivència cristiana i social, Va publicar entre d'altres estudis, el manifest comunitarista, que es planteja superar actituds del comunisme real en els aspectes en què un creient troba a faltar el respecte envers la persona; però alhora s'enfronta a les estructures capitalistes més esmicoladores de persones i comunitats; tot i que no para de cercar una opinió intermitja sinó una vivència diferent. Això mateix van intentant i oferint economistes i pensadors posteriors.

• Christian Felber: és especialista en economia sostenible i alternatives pels mercats financers. Ha desenvolupat un nou model internacional anomenat “Economia del bé comú” (Gemeinwohl-Ökonomie).

Felber és iniciador de l'anomenada Banca Democràtica. El seu plantejament bàsic, com els de molts cercadors de

l'altra economia, es basa en el desenvolupament de valors morals, davant del predomini del lucre i la competència, directrius en tota economia capitalista. Veieu: www.gemeinwohl-oekonomie.org/es

Una molt interessant conferència seva pronunciada a Saragossa: www.youtube.com/watch?v=KjmU5lqo3xY

• L'Associació per la Taxació de les Transaccions Financeres i per l'Ajuda als Ciutadans, ATTAC, és un moviment internacional altermundista que promou el control democràtic dels mercats financers i de les institucions controladores.

• Per aprofundir en les propostes d'una economia solidària ens importa derrocar els pressupostos que avui dominen el món. Això és el que fa cruaement La doctrina del xoc: l'ascens del capitalisme del desastre, anàlisi de Naomi Klein, periodista canadense. L'autora, criticant Friedman i l'escola de Chicago, defensa la teoria que les mesures impopulars es recolzen en els xocs, en els impactes i tragèdies, naturals o provocades, que deixen els ciutadans sense reacció i en mans dels qui els manipulen. Penseu, per exemple, en el que va passar entorn de les Torres Bessones, el que va aprofitar el governant de torn per reafirmar les seves posicions globalitzants de domini i invasió econòmica i militar. Vegeu: www.youtube.com/watch?v=gP591bZNcOI

Cercarem ara respostes positives a aquestes anàlisis del que l'economia ha estat fent a tots els països.

• A Espanya ha corregut com la pólvora el llibre Hay alternativas, de Vicenç Navarro, Juan Torres i Alberto Garzón, amb pròleg de Noam Chomsky. És disponible a la xarxa, en format pdf, i amb Google es troba de seguida. Molt útil per treballar-lo en grup. “Només fent que la ciutadania sàpiga allò que de veritat està passant a la nostra economia, i divulgant les alternatives que existeixen a aquesta aguda crisi del capitalisme, podrem sortir-ne amb més feina i benestar, com demostrem en aquest llibre”. La seva anàlisi val no només per a Europa, sinó per al “globo”, a punt d'esclatar...

• L'economista xilè Max Neef va adquirir experiència alternant treballs en empreses nord-americanes amb les seves investigacions i propostes a Amèrica del Sud. Les seves obres més destacades són dues tesis que va anomenar Economia descalza i Desarrollo a escala

humana, que defineixen una matriu que abasta nou necessitats humanes bàsiques: subsistència, protecció, afecte, comprensió o entesa, participació, creació, oci, identitat i llibertat; proposa a més una desena necessitat, que prefereix mantenir separada de les anteriors: la “transcendència”.

- Una idea clau, que ha fet famosa el Nobel d'economia Joseph Stiglitz: només l'1% de la població és el que representa la classe poderosa que controla el món segons el seu interès, davant del 99%. Tema important per adonar-se de la desigualtat, i que estem tots sota el domini d'una porció insignificant de la humanitat, aquest “1%”...

- L'octubre de 2011, el Pontifici Consell de Justícia i Pau va publicar el document *Por una reforma del sistema financiero y monetario internacional, en la perspectiva de una autoridad pública con competencia universal*. “Per sobre de la lògica dels intercanvis a base dels paràmetres i de les seves formes justes, existeix quelcom que es deu a l'ésser humà perquè és humà, en virtut de la seva eminent dignitat”.

- Luis Razeto (Teoria econòmica comprensiva, economia solidària, desenvolupament sostenible) ens replanteja com a economista-humanista la conciliació de dos termes que semblen contradictoris: “economia... solidària”. A www.luisrazeto.net; l'autor ofereix de franc articles, llibres, vídeos i cursos.

- Els economistes que s'enfronten a les falses reformes dels governs uneixen actitud ètica amb anàlisis serioses de la realitat. Noam Chomsky va centrar el pròleg del llibre esmentat *Hay alternativas* en un tema que va definir com la Guerra de Classes Unilateral, guerra que les plutocràcies –les elits dominants l'estan duent a terme a molts països davant les classes populars, la majoria de la població. Aquesta anàlisi de Chomsky contradiu la visió moralitzant de molts cercles eclesiàstics, que s'escandalitzen davant la lluita de classes, mirant-la com una rebel·lió injustificada començada pels de sota...

- Important i útil és el blog de Juan Torres López, juantorreslopez.com, amb senzilles anàlisis científiques de la situació i pistes per als nous camins.

- Rob Hopkins i la Nova Transició: a partir d'una recerca ecològica ens planteja la possibilitat o la inevitabilitat d'un món sense petroli. Ens fa conscients de les conseqüències que se'n deriven, en alternar avenços tècnics amb deshumanitzants seqüeles per a l'estructura social: www.ted.com/talks/lang/es/rob_hopkins_transition_to_a_world_without_oil.html “En el Moviment

de Transició intentem crear un ventall d'accions: plans de descens de consum energètic, cooperatives d'energia solar, projectes d'agricultura urbana, suport a les economies locals, monedes complementàries”.

- La “Historia de las cosas”, documental de 20 minuts, d'Annie Leonard, presenta una síntesi crítica de la cadena industrial: extracció-producció-distribució-consum-residus... (i la proposta d’“un altre camí”). Molt útil i pedagògic per a joves i adults. A Google, el trobareu immediatament.

- El film *Cradle will rock*: Tim Robbins, autoproclamat director polític, dirigeix una pel·lícula sobre el teló de fons de la cacera de bruixes de McCarthy. Es tracta d'una pel·lícula coral on les històries del cineasta Welles, el pintor Ribera i el magnat Rockefeller serveixen per denunciar les intromissions de l'economia en qualsevol àmbit, en especial l'art. Malgrat els èxits anteriors de Robbins (i la qualitat del film), va ser molt maltractada pels estudis i avui és gairebé desconeguda.

- Un altre documental crític davant l'economia actual, de més durada, és “La globalització de l'oncle Sam”. A través d'un irònic judici a Margaret Thatcher i l'Oncle Sam, diversos economistes ofereixen pistes per a una nova economia. Produït per ECOE, es pot trobar al blog de CAUCE: www.equipocauceguatemala.blogspot.com, amb l'enllaç caucevideos.blogspot.com/p/sociales.html

- No només els economistes, també els pensadors, escriptors, poetes, aporten els seus punts de vista crítics. És interessant reflexionar per exemple l'entrevista a Eduardo Galeano a youtube.com/watch?v=ICsnSAyJABY&feature=related

- Els fulletons “Cristianisme i justícia” (www.fespinal.com) dels jesuïtes catalans recullen múltiples treballs sobre nous enfocaments econòmics.

Serveixen aquestes referències com a pistes d'enlairament. Existeix infinitat de material per a la vostra tasca educativa i de concientització.

DES DE CATALUNYA

- Aquest any, la comissió de l'Agenda llatinoamericana a Catalunya ha editat “L'Excusa”, una sèrie documental de 13 capítols sobre diferents temes que ha tocat l'Agenda durant la seva història. Els podeu aconseguir posant-vos en contacte amb llatinoamericana@solidaries.org o a la nostra plana web www.llatinoamericana.org.